

Care să va afla ca să-l fure sau să-l tăinuiască să fie supt blestemu sfinților, trei sute optsprezece sfinți părinți... 1839, fevr. 16 » (f. 519<sup>r</sup>).

Textul cronografului propriu-zis e precedat de câteva extrase scurte și două prefete (f. 17<sup>r</sup>—33<sup>r</sup>), astfel că începe de la f. 33<sup>v</sup> și continuă pînă la f. 519<sup>r</sup>, după care urmează o cronologie, din care s-au pierdut ultimele foi.

Titlul cronografului — scris cu cerneală roșie, ca și subtitlurile — este următorul:

« Cartea cea grăită hronograf, ce se zice început scripturilor neamurilor împărătești, den multe leatopisețe, înaintea de firea de la facerea lumii den cărțile lu Moisi, și ale lu Iisus Naviin și de la ale judecătorilor jidovești, și de patru împărății, de-acii și de împărății asirienesti și de a elinilor și de a blagocestivilor și de ale rusilor leatopisețe, sirbești și bălgărești. Den cartea lu Iosif Lamska pre scurt » (f. 33<sup>v</sup>).

Tratarea evenimentelor, împărțită pe capitole, pornește « înaintea de firea de la facerea lumii » și, după cum este obiceiul în cronografe, evenimentele consemnate în textele biblice abundă la început, însă treptat își fac loc și capitole cu caracter geografic și istoric. În capitolul al doilea, de pildă, intitulat « De raiu și de riuri și de mări » (f. 38<sup>v</sup>), după ce ni se prezintă imaginea raiului, unde: « de mirosul florilor aromadelor, văzduhul se umplea », după redarea peripețiilor în legătură cu « pomul priceaperii », vin la rînd informații « de riurile ceale mari » și « de ceale patru mări », iar apoi « de a cincea mare... Exinopont », « de Okianul mare », considerat « mai mare decît toate mările » (f. 39<sup>v</sup>). Astfel de curiozități sînt întregite prin descrierea fantezistă a cîtorva viețuitoare exotice: « de peastele ehonii » (f. 39<sup>r</sup>), « de alkion pasăre », « de strutocamil și de oaale lui » (f. 39<sup>v</sup>).

Din capitolul al treilea, intitulat « De ostroave ceale mari », cititorul află câteva știri despre cele mai mari insule, printre care: « America, ostrov la mare, la Okian. Și cu măriia așa iaste, cît îl chiamă pe el a patra parte a pămîntului<sup>1</sup>. Iară la acel ostrov lăcuiesc oameni goli » (f. 40<sup>r</sup>). După alte descrieri geografice din al patrulea capitol: « De munții cei mari, neumblați » (f. 40<sup>v</sup>), în cel de al cincilea capitol: « Iară pentru raiu spunere și de aducerea lui Adam în raiu » (f. 41<sup>r</sup>) se reia firul expunerilor biblice. Trecem însă peste ele, pentru a menționa doar câteva din acele capitole în care precumpănesc faptele de ordin istoric. Avem, astfel, cap. 24: « De Evtropie și de Tir cetate și de Sidon » (f. 109<sup>r</sup>), cap. 26: « De o lîină de aur a unui berbeace vrăjît » (f. 117<sup>v</sup>), sau cap. 27: « De zidirea Troii cetăți și de doi diavoli pămînteni » (f. 119<sup>r</sup>), unde asistăm la descrierea întimplărilor din « războiul troienilor cu grecii » — o interesantă legendă (la baza căreia se află un izvor latin, venit prin filiera polonă) rămasă necunoscută cercetătorilor noștri.

În alte capitole se vorbește despre « a patra împărăție » (f. 123<sup>v</sup> și urm.), găsim câteva culegeri « den cărțile ce < se > grăesc ale lu Tovie » (f. 164<sup>r</sup>), apoi de « Rimleneasca începătură și de împărății rimlenești, de unde și în care vreame fusără » (f. 175<sup>r</sup>), o revenire la « granul asirienștilor împărați... a persineștilor » (f. 214<sup>v</sup>), știri despre « hrăbوريا » și împărățirea lui Alixandru » (f. 222<sup>v</sup> și 223) episodul « De venirea către Troia » (f. 225<sup>v</sup>). Prin capit. 51, expunerea trece la « Începătura împărăției grecești » (f. 247<sup>r</sup>), apoi la « Împărăția eghiptenească » (f. 248<sup>r</sup>) și, din nou, la « Împărăția rimlenească » (f. 254<sup>v</sup>).

<sup>1</sup> Cu alte cuvinte, al patrulea continent.